

Dosarul nr.2rc-9/19

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Șoldănești (jud. E. Lavciuc)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, I. Secieru, A. Danilov)

DECIZIE

06 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Societatea Comercială „Alexandru-SLV”
Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de
Stat Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” împotriva Societății Comerciale
„Alexandru-SLV” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea datoriei
și a penalității,

împotriva încheierii din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a restituit cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La 30 martie 2018, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.36), Întreprinderea
de Stat Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” (în continuare Î.S. ITA
„Mecagro”) a depus cerere de chemare în judecată împotriva SC „Alexandru-SLV”
SRL solicitând încasarea datoriei în mărime de 499864, 91 de lei și a penalității în
mărime de 91475,00 de lei.

Prin încheierea din 22 mai 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești, în
temeiul art. 235 alin.(2) Cod de procedură civilă s-a dispus reluarea examinării
cauzei în fond, din motiv că nu fusese concretizată perioada pentru care s-a solicitat
încasarea penalității și nu s-a anexat calculul în acest sens.

În cadrul ședinței de judecată din 11 iulie 2018, de către partea reclamantă a
fost prezentat calculul penalității.

Prin hotărârea din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești, s-a
admis cererea de chemare în judecată depusă de Î.S. ITA „Mecagro” și s-a încasat
de la SC „Alexandru-SLV” SRL în beneficiul Î.S. ITA „Mecagro” datoria
contractuală în mărime de 499864,91 de lei și penalitatea în mărime de 91475,00 de
lei, iar în total suma de 591339,91 de lei; s-a încasat de la SC „Alexandru-SLV” SRL
în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 17740, 20 de lei.

La 08 august 2018 SC „Alexandru-SLV” SRL a depus cerere de apel
nemotivată împotriva hotărârii din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul
Șoldănești.

Prin încheierea din 10 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de SC „Alexandru-SLV” SRL împotriva hotărârii din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești; s-a comunicat SC „Alexandru-SLV” SRL despre necesitatea prezentării în cancelaria Curții de Apel Chișinău a apelului motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și a probelor invocate în susținerea apelului și a dovezii plății taxei de stat în sumă de 13305,14 lei, fiind stabilit termen până la data de 08 octombrie 2018 pentru lichidarea neajunsurilor menționate; în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită în conformitate cu art. 369 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Prin încheierea din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de SC „Alexandru-SLV” SRL împotriva hotărârii din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești, din motiv că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel privind prezentarea cererii de apel motivate și dovada plății taxei de stat, conform încheierii 10 septembrie 2018; s-a remis apelantului cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 15 noiembrie 2018, SC „Alexandru-SLV” SRL a declarat recurs împotriva încheierii din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea cererii de recurs, casarea încheierii din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre examinare la faza primirii cererii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că din textul încheierii contestate a aflat despre încheierea din 10 septembrie 2018 prin care nu s-a dat curs cererii de apel depuse împotriva hotărârii din 11 iulie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Șoldănești, fiind acordat termen până la 08 octombrie 2018 pentru lichidarea neajunsurilor, deoarece nu a depus apelul motivat și nu a achitat taxa de stat, însă însuși încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel nu a recepționat-o.

Recurentul a opinat că i s-a încălcat dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 09 octombrie 2018, iar SC „Alexandru-SLV” SRL a declarat recurs la 15 noiembrie 2018.

Materialele cauzei atestă că încheierea în copie a fost expediată apelantului la 22 octombrie 2018, conform scrisorii de însoțire (f.d.89) și a fost recepționată în luna noiembrie 2018, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.95). Astfel, recursul declarat la 15 noiembrie 2018, este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de SC „Alexandru-SLV” SRL ca fiind neîntemeiat și pasibil de a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 364 alin.(1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Colegiul relevă că în data de 08 august 2018, SC „Alexandru-SLV” SRL a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 11 iulie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești (f.d.70).

În conformitate cu art. 365 alin.(1), (1¹) Cod de procedură civilă, în cererea de apel se indică: a) instanța căreia îi este adresat apelul; b) numele sau denumirea, domiciliul sau sediul apelantului, calitatea lui procedurală; c) hotărârea atacată, instanța care a emis-o, completul de judecată, data emiterii; d) motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul; e) probele invocate în susținerea apelului; f) solicitarea apelantului; g) numele și domiciliul martorilor, dacă se cere a fi citați în apel; h) documentele ce se anexează. Elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit.d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 10 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel nemotivate depuse de SC „Alexandru-SLV” SRL împotriva hotărârii din 11 iulie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești; s-a comunicat SC „Alexandru-SLV” SRL despre necesitatea prezentării în cancelaria Curții de Apel Chișinău a apelului motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și a probelor invocate în susținerea apelului și a dovezii plății taxei de stat în sumă de 13305,14 lei, fiind stabilit termen până la data de 08 octombrie 2018 pentru lichidarea neajunsurilor menționate; în caz contrar cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită în conformitate cu art. 369 alin.(1) Cod de procedură civilă (f.d.81-83).

Aici Colegiul precizează că încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel a fost adusă la cunoștință apelantului prin expedierea acesteia și respectiv recepționare la 19 septembrie 2018, conform avizului de recepție (f.d.85).

În atare circumstanțe, decade argumentul recurentului precum că nu a recepționat încheierea din 10 septembrie 2018, iar despre aceasta ar fi aflat din textul încheierii 09 octombrie 2018, ceea ce ar fi dus la neîndeplinirea în termen a indicațiilor instanței de apel.

Prin încheierea din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de SC „Alexandru-SLV” SRL împotriva hotărârii din 11 iulie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Șoldănești, din motiv că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel privind prezentarea cererii de apel motivate și dovada plății taxei de stat, conform încheierii 10 septembrie 2018; s-a remis apelantului cererea de apel cu toate documentele anexate (f.d.86-88).

Or, în conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel, din motiv că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel.

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul reiterează că alegațiile recurentului se axează pe faptul că nu ar fi recepționat încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel prin ce i s-ar încălca dreptul la apărare și la un proces echitabil, or, materialele cauzei denotă contrariul și anume recepționarea de către apelant a încheierii la 19 septembrie 2019. De altfel, pentru înlăturarea neajunsurilor apelantul a avut termen până la data de 08 octombrie 2018 (f.d.83).

În alta ordine de idei, faptul că apelantul/recurent nu și-a valorificat drepturile sale în termen, inclusiv de a primi în instanță copia hotărârii motivate, nu poate fi pus doar pe seama obligației instanței de judecată de a o expedia. Or, prima instanță și-a executat această obligație prin expedierea hotărârii redactate integral la data de 03 septembrie 2018 (f.d.77).

În conformitate cu art. 236 alin. (5) Cod de procedură civilă, instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă: a) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, solicită în mod expres acest lucru. Termenul de 30 de zile este un termen de decădere; b) participanții la proces, în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, depun cerere de apel; c) hotărârea judecătorească urmează să fie recunoscută și executată pe teritoriul altui stat.

În atare circumstanțe, apelantul nu a fost lipsit de dreptul de a verifica la expirarea termenului prevăzut de art. 236 alin.(5) lit. b) Cod de procedură civilă, după înregistrarea cererii de apel nemotivată, care este soarta dosarului și dacă a fost redactă hotărârea motivată de către prima instanță.

De altfel, diligența părților de a urmări desfășurarea procesului nu a fost exclusă, iar în contextul prevederilor art. 56 alin. (3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, ipoteză reținuă și de instanța de apel.

Mai mult ca atât, apelantul înregistrând cererea de apel nemotivată și cunoscând cerințele art. 364-365 Cod de procedură civilă, în condițiile în care nu le-a îndeplinit, nu poate pune pe seama instanței rolul său pasiv în realizarea drepturilor sale.

În contextul prevederilor art. 10 alin. (1) Cod de procedură civilă, restituirea cererii de apel din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel conform încheieri din 10 septembrie 2018, nu este decât o sancțiune procedurală,

adică o urmare nefavorabilă, stabilită de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Tot aici, este de menționat că în dispozitivul încheierii din 10 septembrie 2018, instanța de apel, în esență, a menționat că neîndeplinirea în termen a indicațiilor, va genera restituirea cererii de apel în temeiul art. 369 alin.(1) Cod de procedură civilă, condiție ce rezultă expres din prevederile art.369 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă.

Or, art. 10 alin. (3) Cod de procedură civilă statuează expres că sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO și în contextul circumstanțelor relevate, Colegiul menționează că recurentul nu a întreprins măsurile necesare după cum sugerează și jurisprudența CtEDO de a-și proteja drepturile de acces la instanță. Or, părțile mai au obligația de a se folosi cu bună credință de drepturile lor procedurale rezultând din prevederile art. 56 alin.(3) Cod de procedură civilă.

De altfel, nu poate fi invocat încălcarea dreptului la apărare garantat de art. 26 al Constituției Republicii Moldova și dreptul la asistență juridică garantat de art. 8 Cod de procedură civilă, în condițiile în care apelantului nu i-a îngrădit dreptul de a beneficia de asistență juridică conform legislației în vigoare.

Astfel, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată și conformă prevederilor legale soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel, deoarece circumstanțele relatate denotă că însuși recurentul nu a respectat drepturile sale procedurale și a eludat îndeplinirea actelor de procedură conform normelor de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. De altfel, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și conformă prevederilor legale, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat cu menținerea încheierii instanței de apel din 09 octombrie 2018.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Societatea Comercială „Alexandru-SLV” Societate cu Răspundere Limitată.

Se menține încheierea din 09 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” împotriva Societății Comerciale „Alexandru-SLV” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea datoriei și a penalității.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh